

Doseganje trajnostnega razvoja in inovacij s pomočjo oblikovanja

Uveljavljanje v skupnostih, industriji, javnem sektorju in pri oblikovanju politik

SEE o politikah,
knjižica 2

Stran /03	Povzetek
Stran /04	Uvod
Stran /07	Uveljavljanje v skupnostih, industriji, javnem sektorju in pri oblikovanju politik
Stran /08	Skupnosti
Stran /10	Industrija
Stran /11	Javni sektor
Stran /13	Oblikovanje politik
Stran /15	Zaključek

Ta knjižica je rezultat projekta SEE, mreže enajstih oblikovalskih organizacij v Evropi, ki preučujejo, kako vključiti oblikovanje v regionalne, nacionalne in evropske politike. To je druga od štirih knjižic, ki so oziroma bodo izšle med letoma 2009 in 2011. Projekt SEE sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj v okviru programa INTERREG IVC.

Uredniki

Anna Whicher, Gisele Raulik-Murphy in Gavin Cawood (Design Wales)

Raziskovalna skupina politike SEE

Design Wales (VB), Estonian Design Centre (Estonija), Aalto University School of Art and Design (Finska), Centre for Design Innovation (Irska) in BIO - Biennial of Industrial Design, Ljubljana (Slovenija)

Oblikovanje in grafična produkcija

BIO - Biennial of Industrial Design, Ljubljana (Slovenija)

Oblikovanje

Studio Jure Miklavc, Barbara Šušteršič (www.miklavc.si)

Zahvala

Posebna zahvala Simonu O'Raffertyju (Ecodesign Centre for Wales) in Andreji Jenko (Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropske zadeve) za njun prispevek in podporo.

Ta knjižica je natisnjena z brezalkoholnim bio črnilom na 100-odstotno recikliranem papirju (Scheero Ecco, 170 g).

Reprodukcija delov besedila te knjižice je dovoljena brez predhodne pridobitve dovoljenja SEE pod pogojem, da je jasno naveden vir.

Contact: Design Wales

Western Avenue, UWIC, Cardiff, CF5 2YB, UK

T: +44 (0)29 2041 7028 F: +44 (0)29 2041 6970 / info@seeproject.org / www.seeproject.org

V zadnjem desetletju sta se razširila razumevanje in pomen trajnostnega razvoja in inovativnosti, prav tako pa tudi njuna medsebojna povezanost. Trajnostni razvoj zahteva, da se vsak igralec v družbi – pa naj bodo to posamezniki, gospodinjstva, podjetja, javne organizacije ali politične institucije – prilagodi dolgoročnim, strateškim napovedim glede na sedanje in prihodnje izzive. Pojem inovacij se ne nanaša več le na tehnologije in konkurenčne gospodarske koristi, temveč zajema tudi netehnološke inovacije – tudi ustvarjalne procese, kot je oblikovanje – in tudi družbeno dogajanje. Od politik, ki so usmerjene na trajnostni razvoj in inovacije, se pričakuje, da služijo širšemu spektru namenov.

Druga knjižica SEE o politikah se nanaša na sodobne interpretacije trajnostnega razvoja in inovacij ter še posebej raziskuje, kako je mogoče doseči boljše sinergije med njimi. Ko govorimo o družbenih inovacijah in trajnostnem razvoju – ne glede na to, ali gre za trajnostno proizvodnjo in porabo, učinkovito upravljanje sredstev, varstvo okolja, odgovoren razvoj ali blagostanje v skupnosti – je pričakovanje sprememb naše miselnosti in vedenja vedno preveč boleča tema. Spodbujanje miselnosti trajnostnega razvoja zahteva angažiranje državljanov, skupnosti, industrije in javnega sektorja, pa tudi oblikovalcev politik. Če slednji želijo izpolniti pričakovanja zahtevnejših volivcev

in bolj dinamičnih gospodarstev, je treba oblikovanje politik za trajnostni razvoj in inovacije bolj usmeriti k uporabniku ter ta proces narediti preglednejši in zanimivejši za vključevanje ljudi. Vlade imajo možnost, da izkoristijo bolj ustvarjalne procese, vključno z oblikovanjem, ki pomeni ustvarjalno reševanje problemov.

Razmišljanje o oblikovanju je lahko orodje za uresničevanje družbenih inovacij in trajnostnega razvoja, saj prispeva k dolgoročnim spremembam v vedenju in vključuje uporabniško izkušnjo v bistveno izboljšane izdelke, postopke, storitve in sisteme. Ta knjižica opisuje razloge za posredovanje politike na tem področju, preučuje, kako bi se lahko oblikovanje uporabilo pri družbenih inovacijah in trajnostnem razvoju, vsebuje nazorne študije primerov in vključuje priporočila za oblikovanje politik. Zasnovana je v štirih sklopih: Skupnosti, Industrija, Javni sektor in Oblikovanje politik.

Tematska delavnica SEE: Doseganje trajnostnega razvoja in inovacij s pomočjo oblikovanja (Kopenhagen, 9.–10. november 2009)

SEE je mreža enajstih evropskih partnerjev, usmerjena k doseganju regionalnih strateških prioritet s povezovanjem trajnostnega razvoja in inovacij v javni politiki skozi oblikovanje. Cilj projekta SEE je zbirati znanje, izmenjevati izkušnje, spodbuditi razpravo, razviti nov način razmišljanja in ustvariti strokovno znanje z namenom prispevanja k inovacijam, trajnostnemu razvoju ter regijskemu socialnemu in gospodarskemu razvoju.

Partnerji projekta SEE so pri razvoju te knjižice uporabili “razmišljanje o oblikovanju” skozi vrsto vaj, ki so potekale v sodelovanju z njihovimi regionalnimi oblikovalci politik na drugi tematski delavnici SEE v Kopenhagenu (novembra 2009). Razmišljanje o oblikovanju je analitični, primarni ustvarjalni proces za raziskovanje izzivov in razvoj rešitev. Priporočila za oblikovanje politik v tej brošuri so pripravili oblikovalci v sodelovanju z vladnimi predstavniki, da bi skušali uskladiti vidik svojega sektorja z izkušnjami na področju oblikovanja.

Delavnica v Kopenhagenu je bila sestavljena iz vrste interaktivnih, ustvarjalnih predavanj, ki so bila namenjena postavitvi ciljev delavnice v kontekst, opredelitvi izzivov politik in ključnih področij ukrepov, predlaganju trajnostnih rešitev in določanju najpomembnejših prioritet.

Da bi bila delavnica postavljena v kontekst, da bi spodbudila kreativne ideje in pokazala širino vprašanja, se je proces začel s predstavitvami, kaj posamezni partnerji projekta SEE vidijo kot jasen primer vključevanja oblikovanja v kontekst trajnostnega razvoja. Te študije primerov so zajemale vse od trajnostnih proizvodov, proizvodnih sistemov in pilotskih projektov do vladnih storitev. To je bila priložnost za izmenjavo informacij o smernicah na področju trajnostnega razvoja, programov in politik po vseh regijah partnerjev projekta SEE, za oblikovalce politik pa možnost načrtovanja na podlagi izkušenj iz drugih držav.

Primeri partnerjev SEE, ki ponazarjajo oblikovanje z vidika trajnostnega razvoja:

- Ovine za ločevanje kolesarskih poti od preostalega dela vozišča industrijskega oblikovalca Curra Clareta. Izdelane so iz odpadkov, ki jih je tradicionalno težko reciklirati, s čimer se spodbuja ponovna uporaba materialov, pa tudi trajnostni razvoj mobilnosti z zaščito kolesarjev v Barceloni. (www.arc.cat)
- Komunikacijska strategija na Danskem, ki je z upoštevanjem oblikovanja spremenila pogled na električna vozila in trajnostno vedenje. Namen razstave “Pametna raba energije” (ki je potekala od septembra 2009 do februarja 2010) je bil spremeniti negativen odnos do električnih avtomobilov in spodbuditi Danke k učinkoviti rabi energije. (<http://en.ddc.dk/exhibition/smart-use-energy>)
- Estonski sistem zbirke podatkov X-Road za varen dostop do javnih storitev na internetu, z digitalnim podpisom za širok nabor storitev, kot so portali za registracijo podjetja, e-volitve, e-šole, e-vlada, e-policija, e-zdravje in e-davčni urad. Varen digitalni podpis pomeni, da od leta 2001 postopki potekajo brez papirja, s čimer so postali bolj trajnostno naravnani. (www.ria.ee/index.php?id27309)
- Genelec 5040A je aktivni srednjetonski zvočnik, ki vrhunsko oblikovanje, uporabnost ter okoljsko in družbeno odgovornost združuje z izjemno tehnologijo. Gonilnik in elementi za upravljanje zvočnika so skriti na podstavku naprave, ohišje pa je izdelano z novo ekološko metodo proizvodnje iz jekla in aluminija. (www.designforum.fi/Fenniaprize09)
- Pobuda Javne agencije za odpadke v Flandriji (OVAM) za spodbujanje trajnostne proizvodnje in porabe s sodelovanjem vseh sektorjev družbe. Pri spodbujanju ekološkega oblikovanja (npr. z letnimi nagradami za ekološko

Partnerji SEE v Danskem centru za oblikovanje, november 2009.

oblikovanje) OVAM dokazuje, da lahko inovativnost, trajnostni razvoj in oblikovanje delujejo z roko v roki. (www.ovam.be/ecodesign)

- Pilotski program kalifornijskega elektro-distribucijskega podjetja (SMUD), ki se je s pomočjo razmišljanja o oblikovanju lotilo spodbujanja sprememb v vedenju strank, in sicer na podlagi primerjave njihovih računov z računi sosednjih gospodinjstev podobne velikosti, da bi se skupnost zavedela svoje porabe energije. Na računih je navedeno, kako učinkovito posamezna gospodinjstva porabljajo energijo v primerjavi s svojo okolico. (www.opower.com)
- 60BAG je biološko razgradljiva torba iz netkanih viskozni vlaken, ki se razgradi v 60 dneh po tem, ko jo uporabnik zavrže. Zasnoval jo je Krzysztof Bielski z Inštituta za industrijsko oblikovanje v Varšavi, materiali pa so izdelani iz industrijskih odpadkov, tako da ne izkoriščajo naravnih virov, za njihovo proizvodnjo pa je potrebna minimalna energija. (www.60bag.com)
- Kavni filtri, izdelani tako, da jih po uporabi

lahko obesimo v hladilnik, kjer absorbirajo vonjave. To je primer preprostega oblikovanja z namenom dvojne uporabe, s čimer se izognemo izdelavi še drugega izdelka (osvežilcev zraka). Izdelek je bil novembra 2008 predstavljen na 21. bienalu industrijskega oblikovanja v Sloveniji. (www.bio.si)

- Stanovanjska vetrna turbina za končnega uporabnika, ki stane samo 500 evrov in proizvede 80 odstotkov energije, potrebne za povprečno gospodinjstvo. Izdelek je bil predstavljen leta 2008 kot del zbirke alternativnih energentov Philippa Starcka "Demokratska ekologija". (www.timesonline.co.uk/tol/news/uk/article4493663.ece)
- Orangebox je prva evropska družba, ki je prejela akreditacijo za učinkovito sonaravno oblikovanje (t. i. Cradle to Cradle oz. od zibelke do zibelke) za pisarniško pohištvo. To je dosegla z uporabo materialov, ki imajo minimalen vpliv na okolje, in z učinkovitim izvajanjem ravnanja z dotrajanimi izdelki, ki jih je preprosto razstaviti in reciklirati. (www.orangebox.com)

Da bi opredelili izzive pri oblikovanju politik, so se pripravljavci politik in oblikovalci lotili vaje, v kateri naj bi identificirali ključne politike, akterje, deležnike, ustanove, pobude in programe, ki se nanašajo na trajnostni razvoj, inovacije in oblikovanje v njihovi državi ali regiji. S to vajo je bil pripravljen regijski pregled nad obsegom in globino zavezanosti tem programom politik. Predstavniki vsake regije je predstavil svoj zemljevid politik, čemur je sledila razprava o tem, kako uskladiti regionalne strateške cilje s ciljem projekta SEE, da bi se skozi oblikovanje povezala trajnostni razvoj in inovativnost.

Z oblikovanjem zemljevida politik so lahko udeleženci delavnice prepoznali vrzeli v določbah politik, pa tudi priložnosti za oblikovanje z namenom reševanja odprtih vprašanj. Delegati so bili razdeljeni v pet skupin; vsaka je obravnavala vprašanja, opredeljena kot prednostne naloge, skozi nadaljnjo razpravo pa so bili pripravljeni konkretni predlogi. Vsaka skupina je morala izpolniti plakat s štirimi segmenti.

V prvem delu so morali člani navesti seznam, kaj so želeli doseči z večjo regionalno zavezanostjo k trajnostnemu razvoju, inovacijam in oblikovanju.

Upoštevač te končne cilje je morala vsaka od skupin v drugem segmentu plakata navesti ideje, kako bi lahko reševali različna vprašanja. Tretji del plakata je bil namenjen prevodu teh idej v konkretna dejanja, kar pomeni, da so morali člani skupin predlagati številne konkretne rešitve politik, ki so bile razvrščene glede na to, ali gre za dolgo- ali kratkoročne ukrepe, in glede na to, na koga se nanašajo. V zadnjem segmentu so morali člani skupine opredeliti eno ali dve

ključni ideji, ki ju je bilo treba nadgraditi z opisom politike, časovnim okvirom, pilotskim programom in ključnimi aktivnostmi, nato pa predstaviti drugim skupinam. Na končnem seznamu prednostnih področij ukrepanja je bila ponavljajoča se tema: uporaba tehnike oblikovanja za spodbujanje trajnostne in inovativne miselnosti za vse udeležence v družbi. Spodbujanje trajnostnega ravnanja je mogoče doseči z razmišljanjem o oblikovanju v zasebnem in javnem sektorju, pa tudi pri aktivnostih državljanov. Ta knjižica predstavlja načine za doseganje tega cilja po štirih kategorijah:

Skupnosti	∞
Industrija	∞
Javni sektor	∞
Oblikovanje politik	∞

Knjižica za vsako skupino navaja razloge za poseg politike, preučuje, kako bi se lahko oblikovanje uporabilo za reševanje vprašanja, ter navaja nazorne študije primerov in predloge politik.

Knjižica je namenjena oblikovalcem politik po vsej Evropi, še posebej v regijah partnerjev projekta SEE. Cenimo raznolikost in kompleksnost posameznih regij po vsej Evropi, zato predlagamo, da se naša priporočila prilagodijo glede na specifične posamezne regije. Zaradi različnih interpretacij pojmov trajnostnega razvoja, inovacij in oblikovanja, ki so pripeljale do ovir v političnih razpravah, pa tudi v praksi, smo za namene knjižice uporabili naslednje opredelitve:

Trajnostni razvoj pomeni zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi ogrozili možnosti prihodnjih generacij, da zadovoljijo lastne potrebe. Koncept zahteva enako obravnavo gospodarske produktivnosti, socialnega ravnovesja in varstva okolja. Nobena od treh dimenzij trajnostnega razvoja – gospodarstvo, družba in okolje – se ne sme razvijati na račun drugih dveh.¹

Inovacije pomenijo uvajanje novih ali znatno izboljšanih proizvodov (blaga ali storitev) ali postopkov, nove načine trženja ali nove organizacijske metode v poslovnih praksah, na delovnem mestu ali v odnosih navzven.² Po mnenju OECD so inovacije v kontekstu trajnostnega razvoja novost, ki družbenemu sistemu omogoča razvijanje in izvajanje novih zamisli v podporo trajnostnemu razvoju.³

Oblikovanje je orodje za uresničevanje inovacij. To je dejavnost priprave in razvoja načrta za nov ali bistveno izboljšan izdelek, storitev ali sistem, ki zagotavlja kar najboljše zadovoljevanje potreb, želja in sposobnosti uporabnikov ter pri tem upošteva vidike gospodarskega, socialnega in okoljskega trajnostnega razvoja.⁴

Razmišljanje o oblikovanju je pristop k razvoju inovativnih rešitev, ki so kreativne, uporabniku prijazne in uspešne, kot to prikazuje spodnja matrica.

MATRICA "RAZMIŠLJANJE O OBLIKOVANJU"

Ključne prednosti	Kreativnost	Prijaznost do uporabnika	Izvedljivost
	▼	▼	▼
Proces	- sinteza kompleksnega reševanja problemov (vizualizacija)	- vključevanje deležnikov (sooblikovanje)	- sistematičnost
	▼	▼	▼
Rešitev	- inovativnost (včasih nepričakovano)	- zaželeno - vključujoče	- primernost namenu trajnostni razvoj

¹ Naša skupna prihodnost (Brundtlandovo poročilo), Poročilo svetovne komisije za okolje in razvoj, 1987.

² Predlagane smernice za zbiranje in interpretacijo inovacijskih podatkov (Privočnik Oslo), OECD, 3. izdaja, 2005.

³ Upravljanje sistemov inovacij, Študije primerov v medsektorski politiki, OECD, 2005, p. 273.

⁴ Definicija, predlagana na posvetu EU "Oblikovanje kot pospeševalec k uporabniku usmerjenih inovacij", Generalni direktorat za podjetništvo in industrijo, april 2009. To opredelitev je potrdilo 78 odstotkov vprašanih na javnem posvetu.

309
8

Uveljavljanje v skupnostih,
industriji, javnem sektorju
in pri oblikovanju politik

Izzivi družbenih inovacij in trajnostnega razvoja zahtevajo spremembe v obnašanju od vseh igralcev, vse od državljanov in gospodinjestev do skupnosti. Britansko ministrstvo za okolje, hrano in kmetijske zadeve (DEFRA): “90 odstotkov ljudi ve, da je mogoče reciklirati pločevinke, toda le 50 odstotkov jih pravi, da so to dejansko kdaj storili.” Raziskava sprememb odnosa, ki jo je izvedlo ministrstvo, je pokazala, da velike oglaševalske kampanje le redko privedejo do trajne spremembe v ravnanju in da je potreben nov, celovit pristop, ki vključuje primere iz realnega življenja, s katerimi se ljudje lahko identificirajo.⁵ Da bi ustvarili pogoje za trajnostni način razmišljanja, so potrebne bolj ustvarjalne in domiselne strategije za vključevanje državljanov. Oblikovanje se je izkazalo kot sredstvo za spodbujanje dolgoročnih premikov v smernicah vedenja, saj usklajuje uporabniško izkušnjo s trajnostnimi rešitvami. To je mogoče doseči z uporabo ustvarjalnih, etnografskih in multidisciplinarnih tehnik. Naslednja študija primera dokazuje, da lahko oblikovanje postane močan katalizator za spreminjanje navad in zakoreninjenih predpostavk.

Študija primera: “Low-tech” oblikovanje daje velike prihranke energije (ZDA)

Kalifornijsko elektrodistribucijsko podjetje Sacramento Municipal Utility District je izvedlo pilotski program, ki ga je razvila energetska skupina Opower. V okviru programa so z uporabo tehnik oblikovanja spodbujali uporabnike električne energije k spremembi potrošniških navad. V okviru pilotskega programa so kupcem pošiljali račune za električno energijo s primerjavo porabe energije s podobno velikimi sosednjimi gospodinjstvi in z navedenimi lokalnimi cilji trajnostnega razvoja. Na računu je bil narisani tudi vesel ali žalosten obraz – glede na razvrstitev gospodinjstva – in naveden preprost predlog za varčevanje z energijo. Sčasoma se je poraba energije pri tistih ljudeh, ki so dobili na novo oblikovane račune, v povprečju zmanjšala za 2,8 odstotka, kar ustreza prihranku v višini 9,5 milijarde vatnih ur električne energije ali letni porabi električne energije 1.000 povprečnih gospodinjestev. Učinek pri večjih porabnikih energije je bil še bolj impresiven, saj so porabo energije zmanjšali za šest odstotkov. S pomočjo “low-tech” oblikovanja (tj. predvsem naložba v oblikovanje) je program spodbudil obsežno akcijo znotraj ciljne skupine posameznikov in jim omogočil pametnejše odločitve glede življenjskega sloga in velik prihranek pri energiji. V tem primeru je bilo oblikovanje uporabljeno za vključevanje in spodbujanje ukrepanja državljanov.

Več informacij na:
www.opower.com

Poleg tega se oblikovanje vse bolj upošteva v inovativnih družbenih dejavnostih in projektih trajnostnega razvoja za spodbujanje boljših odločitev glede življenjskega sloga in družbene povezanosti. Kot proces, ki povezuje državljane in skupnost kot kritičen vir pri raziskovanju izzivov in prepoznavanju inovativnih rešitev, lahko oblikovanje reorganizira vidike vsakdanjega življenja, izboljša njegovo kakovost in zmanjša naš vpliv na okolje. Multidisciplinarnе skupine (vključno z oblikovalci) se lahko vključijo v izobraževalne ustanove, aktivnosti skupnosti in upravne organe ter sooblikujejo in izvajajo aktivnosti z lokalnimi deležniki. Oblikovanje je mehanizem za maksimiziranje različnih vložkov ter spodbujanje in razvijanje prototipov boljših javnih storitev, ki jih je mogoče ponoviti v različnih regijah.

Druga študija primera kaže, da so družbene inovacije in pobude na področju trajnostnega razvoja najučinkovitejše, če jih izvajajo državljani in skupnosti v sodelovanju; to jim omogoča, da sooblikujejo rešitve blizu doma.

Študija primera: Vključevanje skupnosti skozi oblikovanje (VB)

“Designs of the time (Dott 07)” je bil dveletni program, ki je deloval od leta 2006 in sta ga izvajala regionalna razvojna agencija za severovzhod Anglije (One North East) in Svet za oblikovanje. Prvo leto programa je potekalo ocenjevanje sedanjih pobud skupnosti v tej regiji – s seznama 200 projektov je v ožji izbor za poglobljeno nadaljnje delovanje prišlo sedem ključnih projektov. V drugem letu programa so ekipe oblikovalcev preučile nova orodja in platforme za ustvarjanje trajnostnih in inovativnih rešitev kompleksnih družbenih problemov skozi oblikovanje. Sedem projektov, ki so prišli v ožji izbor: Alzheimer 100 za demenco, DaSH za spolno zdravje, OurNewSchool za izgradnjo novih šol, Low Carb Lane za domače vire energije, New Work za izboljšanje dnevnih izkušenj malih in srednje velikih podjetij, Move Me za mobilnost na podeželju in urbano kmetovanje (raziskovanje lokalnih sistemov prehrane).

Projekt urbanega kmetijstva je bil osredotočen na preizkus preoblikovanja prehranskih sistemov, da bi bili bolj trajnostno naravnani. Oblikovan je bil zemljevid z označenimi lokacijami, na katerih so imeli prebivalci mesta Middlesbrough dostop do hrane in na katerih so drugi pridelovali hrano v širšem delu mesta – na njivah, vrtovih in v rastlinjakih. To je ekipi oblikovalcev omogočilo vpogled v vire in identifikacijo

možnosti, kako to povezati in učinkovito izkoristiti. Lotili so se izziva organizacije mestnega obroka za Middlesbrough za skupino 1000 prebivalcev, vključno z ljudmi v šolah, na policijskih postajah, v frizerskih salonih, v zaporih in psihiatrični bolnišnici. V devetih mesecih so organizirali 7000 obrokov, za katere je bila hrana v celoti pridelana v mestu. To je naredilo takšen vtis na ministra za prehrano, ministra za zdravje in župana Middlesbrougha, da je projekt urbanega kmetijstva lahko prešel v novo fazo s skoraj petimi milijoni funtov, ki so jih tri ministrstva namenila za aktivnosti za mlade, skupnost in delovne dejavnosti. Programski direktor projekta Dott 07 John Thackara je povedal: “Tako banalna zadeva, kot je hrana, je lahko mobilizirala in izpostavila celo vrsto družbenih poskusov, ki prej niso bili znani, in zagotovila znatno količino novih sredstev v povsem nepričakovani četrti.” Thackara tudi poudarja, da je bil Middlesbrough pred kratkim predstavljen v nacionalnem časopisu poleg Benetk kot evropski pionir v urbanem kmetovanju.

Čeprav je bila večina posameznih projektov manjšega obsega, so v realnem življenju to primeri sodelovanja skupnosti in oblikovalcev z namenom oblikovanja praktičnih rešitev za najpomembnejše zadeve, ki vplivajo na njihovo življenjsko okolje.

Več informacij na:
www.dott07.com

Dott 07 – urbana žetev in mestno kosilo, Middlesbrough 2007

Predlogi politike:

- ☐ prepoznati in izkoristiti razmišljanje o oblikovanju kot pristop za povečanje vključevanja državljanov in skupnosti v razvoj inovativnih in trajnostnih rešitev za lokalne izzive;
- ☐ vključevati oblikovalce v multidisciplinarne skupine, ki spodbujajo spremembe v vedenju med državljani in skupnostmi v družbenih inovacijah in programih trajnostnega razvoja.

Do nedavnega je bilo združevanje okoljskega trajnostnega razvoja, družbenega blagostanja in gospodarske rasti videti nemogoče. Danes pa je združevanje teh treh elementov sredstvo za povečanje industrijskega potenciala. V februarju 2009 je poročilo Zeleni zmagovalci ("Green Winners"), objavljeno v ZDA,⁶ navajalo, da "v času sedanje gospodarske krize podjetja, ki kažejo iskreno zavezanost k trajnostnemu razvoju, očitno prekašajo konkurente na finančnih trgih". Poročilo navaja primerjavo tržnih podatkov podjetij na indeksu trajnosti Dow Jones (indeks Dow Jones Sustainability) z analizo cen delnic od maja do novembra 2008. V 16 od 18 preučeni industrij so bile družbe, ki izvajajo trajnostne prakse, "dobro zaščitene pred padcem vrednosti", razlika v uspešnosti pa naj bi znašala v povprečju 650 milijonov dolarjev tržne kapitalizacije na podjetje. Ugotovitve kažejo, da vlagatelji nagrajujejo podjetja, ki so usmerjena na trajnostni razvoj in ki izkazujejo poudarek na dolgoročnem zdravju namesto kratkoročnih dobičkov, dobro korporativno upravljanje, dobro prakso obvladovanja tveganj in zgodovino vlaganj v zelene inovacije. Poročilo poudarja, da bodo podjetja, ki "še naprej investirajo [v trajnostni razvoj], še naprej uspevala, tako z vidika poslovnih rezultatov kot ugleda v javnosti".

Pri preoblikovanju družbenih izzivov v gospodarske priložnosti postaja oblikovanje v praksi vedno bolj pomemben vmesnik do trajnostnega razvoja in inovacij. Še več, da bi podjetja (zlasti mala in srednje velika podjetja) lahko konkurirala na podlagi trajnosti in inovativnosti kot dodane vrednosti, potrebujejo sredstva za izvajanje novih predpisov, ki jih prinaša trajnostni razvoj, in morajo vključiti trajnostni razvoj v celotno organizacijo. Oblikovanje je

ključni mehanizem za zagotavljanje, da organizacije vseh velikosti sprejmejo izdelke in sisteme, ki so v skladu z novimi predpisi, skozi postopke, ki identificirajo in predlagajo rešitve za neučinkovitost. Prav tako je priložnost za podjetja, da vključijo trajnostni razvoj v pričakovanju prihodnje zakonodaje. Upravljanje oblikovanja omogoča konkurenčnost in inovativnost skozi diferenciacijo. Odločitev za oblikovanje je odločitev za konkurenčno prednost. To dokazuje naslednja študija primera.

Študija primera: Uresničevanje strategije trajnostnega razvoja preko oblikovanja pri inovacijah (Nizozemska)

Podjetje Philips se trži kot mednarodna korporacija, ki je usmerjena na trajnostni razvoj. Nastalo je ob nastajajoči trajnostni zakonodaji in postalo vodilno na trgu trajnostnih inovacij. Philips je primer družbe, ki je sprejela načela trajnostnega razvoja tako, da je celovito uporabila oblikovanje v celotni organizaciji za doseg inovacij. Njeno okoljsko učinkovitost vodita akcijska programa EcoVision III in EcoVision4. Program EcoVision4 je osredotočen na energetske učinkovitost in učinkovitost materialov v celotnem življenjskem ciklu izdelka, pa tudi pri usakodnevem delovanju. "Do leta 2012 bo Philips ustvaril 30 odstotkov vseh prihodkov iz zelenih izdelkov, podvojil naložbe v zelene inovacije do skupne višine ene milijarde evrov, izboljšal operativno energetske učinkovitost za 25 odstotkov in zmanjšal emisije CO₂ za 25 odstotkov, use v primerjavi z izhodišnim letom 2007." Philipsova strategija je odgovor na trajnostne zahteve EU, kot so na primer

direktive v zvezi z ravnanjem z odpadki iz električne in elektronske opreme (WEEE) in omejitvami uporabe nevarnih snovi (RoHS); tako "direktive uresničujejo s celovitimi ekološkimi oblikovalskimi in proizvodnimi programi za zmanjšano porabo nevarnih snovi". Del njihove vizije za uresničevanje teh ciljev je sodelovanje z deležniki z namenom izmenjave strokovnega znanja in sodelovanja pri ustvarjanju inovativnih rešitev, izvajanje novih zelenih nabavnih politik ter rast na podlagi naraščajočega pomena oblikovanja. Philips želi biti "resnični prvak pri oblikovanju tržno in potrošniško naravnanih inovacij".

Več informacij na:

www.philips.com/sustainability

Predlogi politike:

- ∞ prepoznati, da je oblikovanje konkurenčna prednost evropske industrije z vidika dodane vrednosti (trajnost in inovacije), in ne cene, in sicer z vidika izboljšanja delovanja izdelka v življenjskem ciklu in ustvarjanja dolgoročne vrednosti za deležnike;
- ∞ razvijati programe, ki bodo olajšali uporabo oblikovanja kot orodja za podporo podjetjem, da sprejmejo trajnostne prakse in se prilagodijo trajnostnim predpisom;
- ∞ podpirati izvajanje oblikovalskih programov, katerih cilj je dolgoročni razvoj kulture trajnostnega razvoja in inovacij v vseh oblikah industrije in tudi v posameznih projektih;
- ∞ postaviti oblikovanje in trajnostni razvoj kot merili v programih spodbujanja inovacij.

⁶ Mahler, D., Barker, J., Belsand, L., in Schulz, O. (2009): *Zeleni zmagovalci: Uspešnost trajnostnega razvoja – trajnostno naravnana podjetja v finančni krizi*, A. T. Kearney, Inc., Chicago.

Obstaja več načinov za to, da javni sektor postane prvak v trajnostnih in inovativnih rešitvah. Eden je, da daje zgled pri spodbujanju trajnostnega javnega naročanja. To ponazarja primer iz prejšnje knjižice SEE o politikah: nakupovanje lokalnih uprav v Toskani (Italija) poteka v skladu s priročnikom "Zeleno javno naročanje".⁷ Ta priročnik je postal pomembno orodje za lokalna mala in srednje velika podjetja pri odzivanju na javna naročila, saj določa obsežen seznam meril z vidika trajnostnega razvoja, inovacij in oblikovanja pri ocenjevanju ponudb. S tem ko so te komponente z dodatno vrednostjo postale prioriteta, je priročnik povečal udeležbo lokalnih podjetij v postopkih javnih naročil. Poudarjanje teh vidikov namesto najcenejših rešitev ne le izboljšuje raven javnih storitev z vpeljavo trajnostnih in inovativnih rešitev, temveč obenem razširja dobro prakso oblikovanja na zasebni sektor s spodbujanjem povpraševanja po vsej državi. Marca 2010 objavljeno poročilo skupine Associate Parliamentary Design and Innovation Group (VB) poudarja, da je "zdaj prava priložnost, da se premaknemo k rezultatom, da javne službe preoblikujejo poti do javnih naročil. Taka sprememba paradigme bi omogočila sodelovanje malih in srednje velikih podjetij, in kar je najpomembnejše, gre za koristi za končne uporabnike."⁸ Naslednja študija primera kaže, kako lahko javni sektor igra ključno vlogo pri obveščanju o javnih naročilih in tako spreminja stare, uveljavljene sisteme.

Študija primera: Oblikovanje kot del vladne nakupne strategije (Koreja)

Korejski inštitut za promocijo oblikovanja (KIDP) usaki dve leti organizira natečaj "Good Design Selection", ki ga sponzorira ministrstvo za ekonomska znanja (MKE).

*V 25 letih je ta izbor postal ne le del
vladne strategije za spodbujanje inovacij
in ozaueščenosti javnosti o pomenu
oblikovanja, temveč tudi del njene nakupne
strategije, saj so zmagovalci s kreativnimi
oblikovalskimi rešitvami privilegirani v
vladnih postopkih javnih naročil. Kategorije
uključujejo načrt izdelkov, embalažo,
okolje, komunikacije, predelavo materialov,
arhitekturo in modo. V nasprotju z večino
nagrad za oblikovanje je pri tem natečaju
poudarjen širši obseg za možnost uporabe
oblikovanja tudi v javnem sektorju, vključno
z mestno infrastrukturo (ceste, mostovi,
prometni znaki in javni prevoz) in javnimi
gradnjami (bolnišnice, knjižnice, parki,
raziskovalni laboratoriji, galerije in igrišča),
pa tudi za komunikacijo vlade (priprava
logotipov za centralno in lokalne oblasti).
V praksi osvojitev nagrade pomeni, da
se lahko znak Good Design uporabi na
proizvodu, na embalaži, opisu in na
garanciji. Znak je marketinško orodje, ki
ločuje izdelek od konkurence, posledično
pa je KIDP opazil bistveno povečanje
zanimanja podjetij za informacije v zvezi s
potegovanjem za to nagrado. Od začetka
podeljevanja te nagrade je bil znak GD
odtisnjen na tisočih izdelkih po vsej državi
in je tudi sprejet kot način certificiranja. V
okviru te sheme imajo zmagovalci natečajev
Good Design privilegiran status, ko se
prijavljajo na javna naročila znotraj sistema
visokokakovostnih izdelkov ("Excellent
Quality Products System"), ki ga izvaja urad
za javna naročila. Na primer, pri nakupih
pisarniških potrebščin in pohištva vlada
vsako leto potrdi 70 odstotkov izdelkov.
Tako postavlja merila za učinkovito
uporabo oblikovanja, kar prinaša številne
ugodne posledice. Poudarjanje dodane
vrednosti oblikovalske komponente pri*

*urednotenju ponudb v javnih naročilih
namesto zgolj osredotočanja na najcenejšo
rešitev ne izboljšuje le ravni javnih storitev,
ampak s tem razširja najboljše oblikovalske
prakse v zasebni sektor s spodbujanjem
povpraševanja po vsej državi. S tem ko
se javnost seznanja z dobro oblikovanimi
izdelki in storitvami, mora zasebni sektor
ustreči splošni težnji po kreativnih, k
uporabnikom usmerjenih rešitvah. Večje
investicije v oblikovanje pa bodo v zameno
dvignile kakovost strokovnega znanja. Za
podjetja, ki se prijavljajo na vladne razpise,
nagrada pomeni "jokerja", s katerim lahko
preskočijo vrsto. Dejansko je vključitev
promocije oblikovanja v proces javnih
naročil prinesla veliko pozitivnih zunanjih
učinkov za korejsko vlado: izboljšanje
javnih storitev, razširjanje najboljših praks
med posamezniki in zasebnim sektorjem,
posledično pa dvig kakovosti strokovnega
znanja na področju oblikovanja, kar
prispeva k cilju MKE glede napredka
gospodarstva z večjo stopnjo inteligentne
inovativnosti.*

Več informacij na:
www.seeproject.org/casestudies/Good%20Design%20Selection

Drug primer, kako bi lahko javni sektor vodil vzpostavljanje trajnostnih in inovativnih rešitev, je pristop ponujanja učinkovitejših, k uporabnikom usmerjenih javnih storitev. Oblikovanje se je izkazalo kot strateško orodje za oblikovanje trajnostnih rešitev v zasebnem sektorju, isti pomen pa ima tudi v javnem sektorju. Z večanjem pritiska za večjo

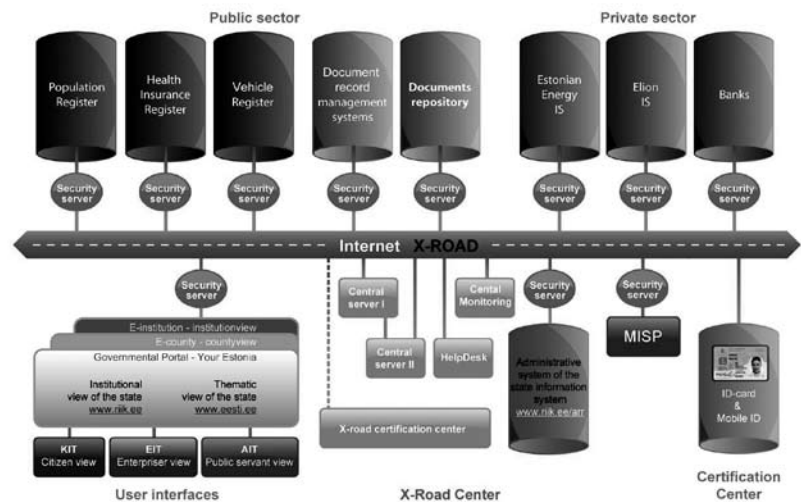
⁷ Več informacij v knjižnici študij primerov SEE: www.seeproject.org/casestudies/Sustainable%20Purchasing%20in%20Tuscany

⁸ Oblikovanje in javno dobro: Kreativnost vs. Javna naročila?: Associate Parliamentary Design and Innovation Group, marec 2010, str. 9.

odgovornost vodilnih oseb v javnem sektorju oblikovanje ponuja možnost, da se ponudijo inovativne in trajnostno boljše javne storitve. Po mnenju Damini Kumar, ambasadorke EU za ustvarjalnost in inovativnost, je ustvarjalno razmišljanje "pristop do preoblikovanja javnih služb, ki s tem, ko na prvo mesto postavlja ljudi, ustvarja rešitve, ki niso le inovativne, ampak tudi bolje delujejo, ustrezajo potrebam in jih ljudje z veseljem uporabljajo".⁹ Spodnja študija primera prikazuje razvoj preglednega in za ljudi uporabnega vladnega vmesnika, pri katerem je bil oblikovalski način razmišljanja uporabljen že v fazi načrtovanja.

Študija primera: Trajnostno naravnana vlada (Estonija)

V zadnjem desetletju Estonija sistematično teži k razvoju e-države in e-uprave. Kot navaja poročilo o globalni IT-tehnologiji 2008–2009 (Global Information Technology Report), ki ga objavlja Svetovni gospodarski forum, je Estonija po indeksu Network Readiness uvrščena na 18. mesto izmed 134 držav, kar jo uvršča najvišje med vsemi srednje- in vzhodnoevropskimi državami. Leta 2001 je estonska vlada v uporabo predala osrednjo bazo podatkov X-Road, ki trenutno zagotavlja dostop do 67 različnih podatkovnih baz in 687 spletnih storitev. X-Road omogoča varen dostop do javnih storitev na spletu z digitalnim podpisom za e-volitve, e-šole, e-vlado, e-policijo, e-zdravje in e-davčni urad. V letu 2008 je bilo 88 odstotkov davkov na dohodek prijavljenih prek tega sistema. V istem letu je nacionalna osebna izkaznica postala sredstvo za spletno identifikacijo, ki jo je 90 odstotkov prebivalstva uporabljalo za opravljanje finančnih transakcij, vlaganje uradnih

Estonian information system X-Road

listin, nakupe vozovnic javnega prometa, spreminjanje podatkov na portalu X-Road, pošiljanje digitalnih podpisov in glasovanje na volitvah. Na parlamentarnih volitvah leta 2007 so imeli estonski državljani drugič možnost, da glasujejo od doma. Tako je glasovalo 5,5 odstotka ljudi. Oblikovalski način razmišljanja je bil upleten že na začetku, v fazi strateškega načrtovanja, da je bilo mogoče uskladiti širok spekter storitev, ki jih ponuja sistem X-Road, in preučiti kreativne metode za aktivno vključitev javnosti. X-Road promovira kulturo transparentnosti v javnem sektorju in aktivno sodelovanje državljanov pri upravljanju javnih zadev. Ta sprememba obnašanja v javnem sektorju je postavila merila za razširjanje dobre prakse na področju trajnostnega razvoja in inovacij skozi oblikovanje v družbi. Uporaba varnega digitalnega podpisa je omogočila, da država v teh primerih deluje brez uporabe papirja in je tako že od leta 2001 trajnostno naravnana.

Več informacij na: www.ria.ee/indexphpid27309

Predlogi politike:

- razviti jasen sistem nabav, ki nagraduje trajnostno in inovativno oblikovanje, ki se lahko uporabi pri izbirah v javnih naročilih ter v izbirah industrije in državljanov;
- razširiti merila za vrednotenje ponudb na javnih razpisih tako, da bodo vključevala tudi sestavine z dodano vrednostjo, kot so trajnostni razvoj, inovativnost in oblikovanje;
- implementirati pilotske oblikovalske projekte, ki bodo spodbudili širok spekter interesnih skupin k razvoju boljših javnih storitev, s katerimi bodo pridobili uporabniki in tudi ponudniki storitev.

⁹ Kumar, D., in McNulty, S. (2009): Z oblikovanjem do prihodnje konkurenčnosti in inovativnosti, str. 16.

Uveljavljanje v skupnostih industriji, javnem sektorju in pri oblikovanju politik

Oblikovanje politik

Poglobljanje gospodarske, politične in družbene krize je ustvarilo veliko potrebo po modernizaciji procesa oblikovanja politik. To se ne nanaša le na negotovost, ki jo prinašajo trenutne gospodarske razmere, temveč tudi na čedalje večjo kompleksnost povezav v svetu in čedalje večje zahteve volivcev. Seveda pa ta potreba ni nič novega. Pravzaprav je že pred dobrim desetletjem pristojni britanski vladni urad spoznal, da obstaja potreba po vključitvi in učinkoviti komunikaciji s tistimi, ki jih politika zadeva, in potreba po vzpostavitvi novih poti za posvetovanje z javnostjo in vključitev širše javnosti v proces oblikovanja politike.¹⁰ Vendar izzivi še vedno ostajajo. Če vlada želi v oblikovanje politike vključiti več ljudi, če želi ta proces utemeljiti na dejstvih in prispevati k njegovi večji inovativnosti, je to priložnost za uporabo oblikovanja, za ustvarjalen in uporabniško usmerjen pristop.

Oblikovanje politik mora odražati spreminjanje se vloge ter čedalje večji vpliv inovacij in trajnostnega razvoja. Postopek, s katerim je politika oblikovana, lahko igra ključno vlogo pri vplivanju na vedenje posameznikov, industrije in javnega sektorja. V tem kontekstu je mogoče metode načrtovanja uporabiti za spodbujanje večjega angažiranja z vključitvijo večjega števila akterjev in interesnih skupin v razvoj kreativnih rešitev. S takim pristopom je mogoče doseči oblikovanje politik, ki vključuje več ljudi, s čimer se poveča potencial zaupanja javnosti, saj je proces bolj transparenten, ima pa tudi večji vpliv, če je nastal kot posledica inovativnih rešitev, razvitih s skupinskim in ustvarjalnim pristopom.

Študija primera: Oblikovanje za vključujoče skupno ustvarjanje (Francija)

Territoires en Résidences je vrsta pobud

za družbene inovacije v Franciji.¹¹ Multi-disciplinarne ekipe se za štiri mesece vključijo v šole, zdravstvene centre, družabna središča, železniške postaje in regionalne upravne organe, od tega vsaj tri tedne preživijo z lokalnim prebivalstvom. Njihov cilj je, da v sodelovanju z lokalnimi deležniki oblikujejo vizijo prihodnosti, ki je izražena v naboru dolgoročnih scenarijev in programov s konkretnimi srednjeročnimi ukrepi za izvajanje vizije. Skupno oblikovanje družbenih inovacij spodbuja krepitev zmogljivosti in "hitro izdelavo prototipov" znotraj javnih storitev. Od začetka leta 2009 je pobuda *Territoires en Résidences* začela 15 različnih programov. Vsak program stane približno 30.000 evrov; sofinancirajo jih lokalne oblasti in Evropska komisija. Doslej je bilo uspešno zaključenih osem projektov. Ekipe, ki sodelujejo pri projektih, so sestavljene iz kombinacije oblikovalcev, raziskovalcev, študentov, arhitektov, sociologov, socialnih podjetnikov in tujih deležnikov, ki si izmenjujejo oblikovalsko razmišljanje in etnografska opazanja ter vključujejo tehnike oblikovanja, s katerimi opredelijo, raziskujejo, izvajajo, simulirajo, eksperimentirajo in iščejo rešitve za kompleksne družbene izzive. Cilj je, da se ob koncu vsakega programa scenariji in projekti pretvorijo v strateške in politične odločitve na regionalni in medregionalni ravni. V projekt v Rennesu v Bretanji je vključenih več kot 1600 državljanov, ki so učlanjeni v lokalno družabno omrežje *La Ruche*. Izraz *La Ruche* pomeni panj, njegovi člani pa so sestavljeni iz "čebel" (posamezni udeleženci) in drugih "panjev" (lokalne nevladne organizacije in ustanove). Vizija prihodnosti tega projekta je "izboljšano državljanstvo" z

Delavnica Territoires en Résidences o uporabi čarobnih kart skupaj z učitelji v srednji šoli v Revinu (regija Šampanja-Ardeni, 2009)

Delavnica Territoires en Résidences s prebivalci Bordeaux Rive Droite (regija Akvitanija, 2009)

uporabo lokalnega omrežja za sodelovanje prebivalcev v družbenih pobudah, in kar je še pomembnejše, v lokalnih spremembah. Skupnosti in organizacije se lahko seznanijo z lokalnimi problemi in se vključijo v proces transformacije regionalnih izkušenj z uporabo oblikovalskih orodij, ki pritegnejo ljudi. Z napredkom projekta pa se funkcija omrežja širi tudi v smeri krepitev lokalne uprave.

¹⁰ *Profesionalno oblikovanje politike za 21. stoletje*, Cabinet Office, 1999, str. 3.

¹¹ *Shema koordinira 27. regija, Francoski javni laboratorij za inovacije za oblikovanje novih javnih politik v digitalni dobi*, sofinanciran s strani Zveze francoskih regij, Caisse des Dépôts in Evropskega sklada za regionalni razvoj. Sustainable Everyday Project (SEP) je znanstveni partner v projektu Territoires en Résidences.

Lokalne oblasti spremljajo te javne pobude kot sredstvo za prepoznavanje prednostnih nalog na področju družbenih inovacij v regiji in so že spodbudile nekatere projekte javnih inovacij. Oblikovanje je v družbenih inovacijah orodje, ki spodbuja ustvarjalnost skupnosti in medsebojno povezanost z volivci. V januarju 2010 je na sedmi konferenci z naslovom Izzivi na področju promocije oblikovanja v Parizu direktor projektov v 27. regiji Stéphane Vincent navedel, da obstajajo večje možnosti za uporabo oblikovanja in ustvarjalnega mišljenja v okviru regionalnih in lokalnih oblasti pri njihovem reševanju družbenih vprašanj, saj je oblikovanje na nacionalni ravni še vedno v prvi vrsti razumljeno le kot orodje za gospodarski razvoj. Raziskave, ki so bile izvedene kot del pobude Territoires en Résidences, bodo uporabljene tudi pri enem od del Evropske komisije, ki bo izšlo jeseni 2010 in se bo nanašalo na inovacijsko politiko.

Več informacij na: www.territoiresen-residences.wordpress.com

Nenehno izboljševanje procesa oblikovanja politik od nas zahteva, da izhajamo iz preteklih izkušenj ter jih dopolnujemo z novimi tehnikami in metodologijami. Če ekipe, ki oblikujejo politike, iščejo širši nabor informacij, bolj informirano politiko in več kreativne dinamike, so kreativni strokovnjaki iz industrije in proces oblikovanja tisti pravi mehanizem za uresničevanje inovacij v oblikovanju politike. Metodologije oblikovanja pri oblikovanju politike lahko učinkovito združijo čedalje širšo naravo trajnostnega razvoja in inovacij s spodbujanjem sodelovanja med različnimi akterji.

Študija primera: Oblikovanje za kreativno oblikovanje politik (Švedska)

Na severu Švedske se rudarska industrija neprestano širi, čeprav se v občini Gellivare udirajo tla pod mestom. To premikanje bi lahko močno vplivalo na družbo in regionalno gospodarstvo, tako da je morala politika preučiti vse možnosti za preselitev. V tem primeru se je oblikovalska skupnost zbrala okrog tega vprašanja in preučila vse družbeno odgovorne metode oblikovanja, da bi našla primeren način preselitve prebivalcev. Projekt preselitve mesta "City Move Interdesign" se je začel v sodelovanju z Mednarodnim svetom društev industrijskega oblikovanja (ICSID), švedsko fundacijo za industrijsko oblikovanje (SVID) in skupnostjo Gellivareja, delavnica pa je potekala marca 2009. Delavnica "City Move Interdesign" je v ustvarjalnem procesu združila strokovno znanje industrijskih oblikovalcev, arhitektov, krajskih arhitektov, sociologov, načrtovalcev mest, inženirjev, okoljskih strokovnjakov, umetnikov, psihologov, študentov in članov skupnosti. V ustvarjalnem procesu so bili predstavljeni predlogi, ki so nastali kot odziv na različne potrebe prebivalstva. Po tej delavnici so se občinske oblasti Gellivareja uradno odločile za izvajanje načrtovalnega projekta "Novi Gellivare", katerega namen je bila preselitev mesta. Delavnica je bila sestavni del te odločitve iz dveh razlogov. Prvič, s predložitvijo velikega števila možnih rešitev je postalo očitno, da možnosti niso bile omejene le na tiste, ki so si jih prvotno zamislili občinski organi. Drugič, kot posledica poudarjanja potrebe po tesnejšem sodelovanju med občinskimi oblastmi, lokalno rudarsko družbo (LKAB) in drugimi zainteresiranimi

Prizorišče delavnic City Move je bila športna arena v Malmbergetu/Gellivareju. V njej je 38 ljudi iz 18 držav sodelovalo z državljanji, ki so lahko aktivno sodelovali v diskusijah ali pa so opazovali razvoj projekta v času dvotedenskih dejavnosti.

stranmi bo projekt sofinanciran s strani občinske uprave in LKAB. LKAB bo tudi glavni pokrovitelj smučarskih prireditev za svetovni pokal v Gellivareju leta 2012. Na delavnici "City Move Interdesign" so bile uporabljene oblikovalske tehnike, ki so vključile širok spekter deležnikov, kar je prineslo bolj ustvarjalne in k državljanom usmerjene politične rešitve.

Več informacij na: www.svid.se/citymove/ ali: www.icsid.org/news/year/2010_news/articles962.htm

Predlogi politike:

- ☞ posodobiti oblikovanje politik z uporabo pristopa oblikovalskega razmišljanja, kar omogoča bolj transparentne rešitve, ki pritegnejo ljudi k sodelovanju;
- ☞ uporabiti oblikovanje in kreativne tehnike pri obravnavi kompleksnih izzivov politike in povezati prispevke različnih deležnikov;
- ☞ izkoriščati odprte platforme, na katerih lahko državljanji sodelujejo pri oblikovanju javne politike.

Zaključek

S tem ko se širi razumevanje inovacij in trajnostnega razvoja, ti dve področji pa sta tudi čedalje bolj medsebojno povezani, mora politika odražati te spremembe in ustvarjalne procese uporabiti za to, da poveča njuno uporabnost. Znotraj ene razprave je vedno treba odgovoriti na dve vprašanji.

Tako zasebni kot javni sektor se bosta morala seznaniti z vseevropsko spremembo načina razmišljanja v smeri inovacijskega modela, ki zajema tako storitve kot tudi proizvodnjo, tako ustvarjalnost kot tudi tehnologijo in tako družbene inovacije kot tudi finančno uspešnost. Podobno tudi trajnostni razvoj zajema več področij, vključno z gospodarskim, okoljskim in družbenim vidikom. Oba pa potrebuje mehanizme za povezovanje teh različnih dejavnikov in spodbujanje dolgoročnih sprememb v vedenju vseh akterjev v družbi.

Glede na vse večji pomen trajnostnega razvoja in inovacij je ta druga knjižica skušala pokazati, kako oblikovanje postaja ključna povezava med obema. Izkazalo se je, da je oblikovanje orodje za lažjo izvedbo, saj s pomočjo etnografskih in multidisciplinarnih tehnik omogoča vključevanje državljanov, skupnosti, industrij, javnega sektorja in oblikovalcev politike v skupno oblikovanje

učinkovitejših storitev, sistemov, izdelkov, postopkov in politike. To je ustvarjalni proces, ki opredeljuje izzive in omogoča prepoznavanje neučinkovitosti ter s tem skrbi za uveljavljanje rešitev. S prilagajanjem potreb uporabnika potrebam ponudnika lahko oblikovanje vodi k trajnostnim spremembam obnašanja. Z vključevanjem širokega spektra deležnikov proces daje inovativne odgovore na velike družbene izzive.

Ta knjižica navaja vrsto študij primerov, ki prikazujejo, kako oblikovanje deluje kot orodje za optimizacijo vključevanja deležnikov prek dinamičnih procesov, ki jim omogočajo skupno oblikovanje inovativnih in trajnostnih rešitev:

- 🗨️ Državljeni in skupnosti se lahko vključijo v procese družbenih inovacij in v pobude za povečanje blaginje, saj oblikovanje spodbuja sodelovanje in dolgoročne spremembe odnosa.
- 🔗 V industriji lahko oblikovanje z vidika trajnostnega razvoja in inovacij ponudi rešitve, kot je izboljšanje uspešnosti izdelka v času njegovega življenjskega cikla, ter z oblikovanjem konkurenčnih prednosti in prilagajanjem trajnostnih predpisov sporoča odnos podjetja do družbene odgovornosti.

🗨️ V javnem sektorju lahko oblikovanje storitev zmanjša neučinkovitost v javnih storitvah in postavi uporabnika v središče procesa. Prav tako lahko oblikovanje boljših postopkov javnih naročil prinese storitve in infrastrukturo, ki je usmerjena k uporabniku, učinkovita, inovativna in bolj kakovostna.

🔗 Pri oblikovanju politik je lahko oblikovanje mehanizem za večjo udeležbo interesnih skupin pri odločanju, kar vodi k bolj vključujočim, transparentnim in ustvarjalnim procesom oblikovanja politik.

Barcelona Design Centre

BIO / Muzej za arhitekturo
in oblikovanje, Slovenija

Śląski Zamek
Sztuki i Przedsiębiorczości
w Cieszynie

Silesian Castle of Art & Enterprise

Consortio Casa Toscana

Centre for
Design Innovation

Centre for Design Innovation

ARDI Rhone-Alps Design Centre

Aalto University
School of Art and Design

Estonian Design Centre

Danish Design Centre

Design Flanders

Design Wales

